

פרשת נשא

כניסת שבת: 19:16

צאת השבת: 20:23

רבנו תם: 20:49

אופק תל אביב

יא' סיון התשפ"א

”עטרת מרדכי אליהו”

בית תורה וחסד

בית מדרש יום וחצות לילה, לימוד משניות והזוהר הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים, ובית תמחו לנזקקים על שם ולעילוי נשמת מו"ר מרן הראשלי"צ המקובל האלקי הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זיע"א ולעילוי נשמת הצדיקים הקדושים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר ורבי אלעזר למשפחת אביהצירא זיע"א ולע"נ הגאונים הצדיקים: מרן הראשלי"צ הרב עובדיה יוסף ומו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זצוק"ל זיע"א

פרשת השבוע
חגורת מרן
הראשלי"צ זיע"א

נשיאת פנים לישראל

”ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום” (וי' כ"ז)

על פְּשָׁרָה של נשיאת הפנים של הקב"ה לעם ישראל נשאלה בגמרא שאלה אחת ע"י שואלים שונים, אשר לה ניתנו תשובות שונות.

הגמרא במסכת ראש השנה (י"ז ע"ב) מספרת: "שאלה בלוריא הגיורת את רבן גמליאל: כתיב בתורתכם (דברים י', כ"ז): 'אשר לא ישא פנים', וכתיב: 'ישא ה' פניו אליך'!" ענה לה רבי יוסי הכהן: "אמשול לך משל למה הדבר דומה, לאדם שנושה בחבירו מנה, וקבע לו זמן בפני המלך, ונשבע לו בחיי המלך. הגיע זמן ולא פרעו. בא לפייס את המלך, ואמר לו: עלבוני מחול לך, לך ופייס את חבירך! הכא נמי, כאן בעבירות שבין אדם למקום כאן בעבירות שבין אדם לחבירו". דהיינו, לגבי חזרה בתשובה יש חילוק בין עבירות שבין אדם למקום לעבירות שבין אדם לחבירו. בעבירות שבין אדם למקום, כאשר האדם חוזר בתשובה ה' מוחל לו, ולא זו בלבד אלא שאם חוזר מאהבה השי"ת נושא לו פנים. אבל בעבירות שבין אדם לחבירו, אין השי"ת מוחל לו עד שילך אצל חבירו לבקש סליחה וימחל לו. רק אז ישא ה' לו פנים.

גם במסכת ברכות (דף כ"ג ע"ב) נשאלה שאלה זו, אך הפעם ע"י מלאכי השרת. וזו לשון הגמרא: "אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, כתוב בתורתך: 'אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד', והלא אתה נושא פנים לישראל, דכתיב: 'ישא ה' פניו אליך'?" אמר להם: וכי לא אשא פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה (שם ז', י'): 'ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך', והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה?!"

כלומר, אף שמעיקר הדין רק אכילה בכדי שביעה מחייבת בברכת המזון, הרי שישראל מחמירים על עצמם לברך ברכת המזון גם על אכילה בשיעור של כזית וכביצה. על כך אומר הקב"ה: כיון שעם ישראל מחמיר על עצמו מעבר למה שנצטווה, וע"י כך מוסיף חסידות וקדושה, גם אני אנהג עמם לפנים משורת הדין ואשא להם פנים.

נשיאת הפנים של הקב"ה לישראל יכולה להשפיע על האדם בשני אופנים הפכיים: מצד אחד, יכול אדם להכיר בחסד הגדול שה' עושה עִמָּנו כאשר הוא נושא לנו פנים. אך מאידך, יכול הוא לטעות ולומר שכיון שה' נושא פנים, אם כן יכול הוא לחטוא ולשוב, והקב"ה ישא את פניו אליו.

על האדם לדעת, שאמנם שבחם של ישראל אצל ריבונו של עולם הוא, כאשר ה' נושא להם פנים; אך לאדם אין רשות לומר שהקב"ה ותרן. וכבר אמרו חז"ל (ביב"ב ז' ע"א): "אמר ר' חנינא: כל האומר הקב"ה ותרן הוא, יִתְּרָו חיינו, שנאמר (דברים ל"ב, ד'): 'הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט'."

מכאן יש ללמוד מוסר השכל גדול, עד כמה עלינו להתחזק בלימוד התורה ובקיום המצוות. משום שרק כאשר עם ישראל מקיים את התורה והמצוות, ה' נושא להם פנים. נשיאת פנים זו גדולה עד כדי כך שמלאכי השרת מתקנאים בישראל, כמתואר בגמרא בברכות. לכן נאמר בתחילת הברכה: "יברכך ה' וישמרך" – היינו, שה' ישמרך מן המזיקים, שלא יקטרגו עליך מדוע ה' נושא לך פנים (וראה בתרגום יב"ט). ואכן, יש שפירשו את הפסוק (ד', כ"ח): "זאת עבודת משפחות הגרשוני" – כאשר רואה האדם את עצמו בעולם הזה כגרי, וידע שתפקידו הוא "לעבוד ולמשא" (ד', כ"ד) – כלומר: לעבוד את הקב"ה ברמ"ח איבריו ובשס"ה גידיו ולשאת משא יותר מהרגיל, בבחינת "והם מדקדקים על עצמם" – אזי הוא זוכה למאור פנים של הקב"ה. כעין זה ביארו בדרך דרש את הפסוק: "נשא את ראש בני גרשוני" גם הס"ד (ד', כ"ב) – אם מחשיב אדם את עצמו כגרי בעולם הזה, ואינו מתנאה, אזי הקב"ה מנשאו ומרוממו: "נשא את ראש בני גרשוני".

(”דברי מרדכי”)

תנא דבי אליהו
חידושים בפרשה
מבית מדרשו

השראת שכינה על-ידי המשכן - גם כשהוא מפורק

סוד המשכן – המשך מעמד הר סיני בנסתר

עם ישראל בהר סיני היה במעלה מאוד גדולה. הוא היה באחדות גדולה – "כאיש אחד בלב אחד". תפקיד המשכן והמקדש הוא להמשיך אלינו לחיי היום-יום את מה שהיה במעמד הר סיני. להמשיך את השראת השכינה.

בתוך המשכן היו מונחים לוחות הברית שניתנו במתן תורה. כך היינו מחוברים דרכו למעמד הגדול הזה ולתורה שניתנה דרכו. לנבואה ולברכה. כך כותב הרמב"ן על התורה: "יסוד המשכן הוא שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני, שוכן עליו בנסתר" (רמב"ן שמות)

בית-המקדש – המשך למשכן

המשכן נבנה על-ידי כל עם ישראל. גם בית-המקדש נבנה והוחזק על-ידי כל עם ישראל. לכל אחד מעם ישראל היה בו חלק. כולם נתנו למענו כל שנה מחצית השקל, או יותר. וכך, כשתחברו כל החלקים, גם בני ישראל התאחדו ביניהם ונעשו אחד ממש. על כן נאמר על ירושלים "עיר שחבורה לה יחידו" – שעושה כל ישראל חברים". עיר שלא נתחלקה לשבטים. כולם התלכדו סביב המקדש, לכיוון המקדש היו כל תפילותיהם של ישראל "יתל שכל פיות פונים אליו". גם בית-הדין שישב ליד בית-המקדש חיבר את כל עם ישראל להיות אחד. "תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם". מבית-הדין הזה קיבלו כל ישראל את הוראותיהם והיו נוהגים כולם בדרך אחת. על יד בית-המקדש הופך כל עם ישראל להיות "יחידה אחת".

איך ממשיכים את הקדושה בזמן המסע?

עד שעם ישראל יגיע לבית-המקדש, יעברו למעלה מ-480 שנה, ומה הם יעשו בדרך? האם יהיו מפורדים או מאוחדים? לכן נבנה המשכן בהיותם במדבר, הוא יישאר עמם גם אחר כך, כשיחנו בשילה, בגבעת יערים, עד שהם יגיעו לבית-המקדש.

אבל אחרי הכול מה יהיה בזמן שבני ישראל היו בנסיעה ממקום למקום? הרי בשעה זו המשכן מפורק ונמצא ארוז על העגלות ועל המשאות. מה יקרה בשעות הללו – האם הם יהיו באחדות או חלילה בפירוד?

לצורך זה באה התרומה המיוחדת של הנשיאים – עגלות לנשיאת המשכן בדרכים. בזמן שבו המשכן היה מפורק וארוז על העגלות, עם ישראל היה זקוק לברכה מיוחדת, כדי שתשרה עליהם הברכה גם במצבם זה. כך, פרשתנו מספרת לנו באריכות מיוחדת על אותה ברכה, היא תרומת הנשיאים. תרומה שניתנה לצורך העברת המשכן בדרך. תרומה שחייבת להינתן דווקא על-ידי הנשיאים, שכן מי כמו הנשיאים, מנהיגי העם, שיועדים את הלקחים של דרך ארוכה שתכליתה להגיע אל המנוחה ואל הנחלה. שכן גם כשאדם שהולך בדרך, אפילו יודע שהולך הוא לביתו, אין הוא בשלווה כמו בביתו, ועל כן הוא עלול לרדת ממדרגתו (עין רש"י על בראשית יב ב).

תרומת הנשיאים – ביטוי מיוחד של אחדות

הנשיאים תורמים את התרומה של הדרך, והם עושים זאת באופן מיוחד. הם מצליחים לתרום תרומה אחידה בדקדוק רב. כך רש"י כותב על תרומת הלויים (במדבר ז' פה): "למדך שהיו כלי המקדש מכוונים במשקלן, שוקלן אחד אחד ושוקלן כולן כאחד לא ריבה ולא מייעט". הרי זה פלא גדול! כל הכלים נעשו על-ידי אומנים בעבודת יד – אם כן כיצד זה אפשר לדקדק שיהיו כולם שוקלים בדיוק אותו דבר? במיוחד אלו זוכרים שהנשיאים התנדבו מעצמם ולא על-פי ציווי, וכל אחד תורם סכום אחר. ובכלל, בנוהג שבעולם, כשקבוצת מנהיגים מתנדבים מעצמם, יש ביניהם תחרות, כל אחד רוצה להראות עצמו יותר מחברו. אך כאן היו הנשיאים באחדות.

הספורנו מעמיק עוד בעניין ואומר, שזאת הייתה הסיבה שהנשיאים תרמו "עִגְלָה על שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים". כל שני נשיאים תרמו עגלה אחת בלבד. זה לא נעשה מתחרון כסף, שכן כל אחד מהם תרם "גֹּף אֶחָד עִגְלָה זָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת". אלא שהם תרמו באופן הזה, כדי שתהיה האחדות גם בדרך, וכלשון הספורנו: "לאות אחוה ביניהם, אשר בה יהיו ראויים שתשרה שכינה ביניהם". הם עשו כן כדי שגם בדרך יהיו עם ישראל "אחד". שגם כשהמשכן מפורק ואין בריח תיכון שמחבר בין עצי השיטן, יהיו העגלות שיחברו את הלבבות. שכן כשיש אחדות – שורה ביניהם שכינה. כאמרו "ויהי בישורון מלך" מתי? "בהתאסף ראשי עם – יחד".

הקדמה לבית-המקדש

הערך של הפרשה הזאת הוא כל כך גדול, שאנו קוראים אותה גם בפרשת "נשא", גם בחנוכה וגם בחודש ניסן. שכן הפרשה הזאת היא הקדמה לבית-המקדש שיחבר את כל בני-האדם לעובדו שכם אחד בלב שלם.

(”אביהם של ישראל” על התורה)

הליכות עולם לו

תפקי מרן
הראש"צ זי"ע"א

דיני בישול בשבת (המשך)

בדיקת המים בערב שבת

כב - אדם שהופעל בביתו דוד חשמלי ביום שישי, צריך לבדוק את חום המים לפני כניסת השבת כדי לדעת אם מותר להשתמש במים החמים בשבת או לא. ולכן, לפני שיוצא מביתו להתפלל, יפתח את ברז המים החמים, ויבדוק את חום המים, אם הם קרוב לשיעור יד סולדת יודיע לבני ביתו ולא ישתמשו, ואם לא מותר.

אדם שהופעל בביתו דוד חשמלי ביום שישי, ובדק את המים בערב שבת ומצא שהם חמים כשיעור "יד סולדת בו", אם רוצה להשתמש במים אלו יכול לפתוח את ברז המים החמים [ביום שישי כנ"ל] ולתת למים לזרום עד שברור לו שאינם חמים חום של "יד סולדת בו" ולהשתמש במים החמים בשבת.

דוד חשמלי שאינו מחמם עד חום של "יד סולדת"

כג - אף על פי שמותר להוציא מים מדוד חשמלי כבוי שהמים שבו אינם חמים כשיעור "יד סולדת בו", מכיון שמים קרים שנכנסים לתוכו לא מגיעים לחום כשיעור "יד סולדת בו" ובאופן זה אין איסור "בישול" ראוי לא לנהוג כך, כיון שהדבר קשה מאוד לאמוד את דרגת חום המים, ואדם עלול לטעות ולהוציא מים שחמים כדי חום של "יד סולדת בו".

דוד שמש

דוד שמש וכדו'

כד - סוגיית השימוש בדוד שמש בשבת נסובה סביב דיני בישול בחמה ובתולדותיה, כפי שיתבאר לקמן.

מים שהוחמו בדוד שמש מערב שבת

כה - מים שהוחמו בדוד שמש ביום שישי מותר להשתמש בהם בליל שבת אפילו אם הם חמים כשיעור "יד סולדת בו". ומכל מקום, המחמיר תבוא עליו ברכה, וכך אנו מורים לתלמידי חכמים להחמיר בדבר זה.

מים שהוחמו בשבת בדוד שמש

כו - איסור להשתמש במים שהוחמו בשבת בדוד שמש.

רחיצת תינוק במים מדוד שמש

כז - במקום צורך, כגון שצריך לרחוץ כל גופו של תינוק, עדיף להשתמש במים שהוחמו בדוד שמש, ובתנאי שירחצו איבר איבר (כלומר, לא רחיצת כל הגוף ביחד אלא איבר אחר איבר) בחורף במים שהוחמו בדוד שמש בשבת עצמה. וטעמם הוא, שמוטב שיעברו איסור דרבנן ולא איסור דאורייתא. ואף על פי שאין הדעת נוחה מכך כיון שזו קולא גדולה במקרה צורך כדלעיל עדיף שיהגו כך, דהיינו שירחצו את הקטן בתולדות חמה (מים שהוחמו בדוד שמש), ולא במים שחוממו על האש כדי שלא יכנסו לספיקות אחרים [ראה בהלכות רחיצה בשבת].

(מאמר מרדכי" שבת. פרק נ"ב)

סיפור השבוע

מעשיהם של צדיקים

הרב יעקב חיים סופר זי"ע"א (בעל 'כף החיים')

ביום חמישי, ט' סיון, חל יום ההילולא של "כף החיים" זי"ע"א.

חכם יעקב סופר היה גאון גדול בכל התורה וזכה שספרו הקדוש "כף החיים" התפרסם בכל העולם, וזאת מפני זהירותו הרבה בשמירת הלשון, שמימי לא שח שיחה בטלה ובפרט בבית הכנסת בחר במידת השתיקה ובנוסף לכך היה חסידא קדישא ופרישא, שהיה נוהר מאד בקיימת חצות ולימוד אחר חצות ומתפלל בנך החמה עם כוונות הרש"ש והיה יושב ועוסק בתורה כעשרים שעות ביממה ומסתגר בעליית הגג בבית הכנסת "שושנים לדוד" למעלה משלושים וחמש שנה ועוסק בכתיבת חיבורו הגדול "כף החיים".

בספרו זה הביא את דבר הפוסקים הפשטנים בשילוב מנהגי רבינו הארי"י ז"ל, הרש"ש ומקובלי "בית אל" אשר נהג ועשה תמיד כדבריהם. הלומד בספרו זוכה מלבד הידע הגדול, גם כן לתיקון המידות, אהבת השם ויראתו.

לרבינו היה "קונטרס החלומות" ובו כתב את חלומותיו ומה שגילו לו מן השמים, פעם אחת נגלה לו רבינו הארי"י ז"ל ודיבר עימו, ולמחרת כתב בקונטרסו "ורבינו הארי"י ז"ל הקדוש נגלה לי ומראה פניו אדמוני", כמו כן מובא שם שהוכיחו אותו מן השמים על שלא נתן ג' פרוטות לצדקה ב"ויברך דוד" ופעם אחרת שלא אמר קורבנות במנחה נמובן מזה שאלו היה "עוונותיו!]. לאחר פטירת "הבן איש חי" חלם "כף החיים" שראה שאומרים במתיבתא דרביעא: "משה נסתלק את מי השאיר אחריו? את יהושע, "הרב יוסף חיים נסתלק, את מי השאיר אחריו? את ר' יעקב חיים סופר".

מספרים שכאשר היה לומד עם חכמי ישיבת "שושנים לדוד" היה מתפלפל בהתלהבות גדולה, בקול גדול ובריתחא דאורייתא, אמנם כשהיו מביאים לפניו כוס תה לברך עליו, לפתע להפתעת הלומדים השתנה מהקצה לקצה ושינה את קולו והיה עומד ברתת ויראה ובהכנעה מרובה ומברך לאיטו מילה במילה ברכת שהכל בכוונה ובשמחה, אשרי עיין ראתה כל זאת.

בעלותו לירושלים, באחת מן השנים היתה שנת בצורת ויובש גדול, נמנו וגמרו בעל "כף החיים" ועמיתו הגה"צ המקובל ר' יהושע שהרבי זי"ע"א ללכת להשתטח על ציונו של שמואל הנביא, ובבואם שם שפכו ליבם כמים בתפילות ובכוונות בדמעה ותחנונים לעורך הרחמים שיבואו גשמי ברכה, וכצאתם לחזור לביתם והנה לפתע החלו טפטופי גשמים וילכו הלך וגדול, ונתפרסם הדבר בירושלים ועורר בזמנו רגש גדול בציבור.

מרן הראש"צ הגאון רבינו מרדכי אליהו זי"ע"א היה מספר שבידותו היתה שולחת אותו סבתו לשאלו שאלות בהלכה מחכם יעקב סופר זי"ע"א וכן זכה כשהיה בגיל 10 להיות בהלוותו. הרב שמואל אליהו שליט"א סיפר שבצעירותם היה אביו מרן זצוק"ל מבקש מהם לעזור לו לעשות הגהה על "כף החיים" שהיו בו כמה טעויות דפוס בדברי מרן השו"ע, והיה הרב מקריא להם והם מסתכלים בשו"ע לראות אם הדברים מדויקים, ולפעמים כשלא היו שמים לב והיתה טעות, הרב היה מתקן אותם בע"פ שלא כך כתוב בשו"ע. זכות כף החיים תגן עלינו ועל כל ישראל לגאולת עולמים בחסד וברחמים.

(תולדות כף החיים" לנינו ר' אברהם סופר שליט"א)

תפילה לישועה ורחמים שתיקן מו"ר ועט"ר המקובל האלקי הראש"צ הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זי"ע"א

הי רצון מלפניך ה' אלוּקינו ואלקי אבותינו אלקי אברהם איש החסד אלקי יצחק נאָזר בגְבוּרָה אַלְקֵי יַעֲקֹב הֶאֱחָז בְּתַפְאֲרָתְךָ, שֶׁתְּצַלֵּנוּ לָנוּ וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרָה, מִמְּלַחְמוֹת וּמִכָּל מַרְעִין בְּיַשִּׁין וּמִכָּל פְּגָעִים רָעִים וּמֵאֲנָשֵׁי חָמָס תִּנְגְּרָנוּ וְלֹא יִכְלוּ לְהַזִּיק לָנוּ לֹא בְּגוֹפְנוּ וְלֹא בְּמִוּנָנוּ. תַּפֵּל עֲלֵיהֶם אֵימְתָהּ וּפְחַד בְּגָדְלָךְ וְזוֹעֵף יִדְמוּ כְּאֶבֶן, כְּאֶבֶן יִדְמוּ וְזוֹעֵף בְּגָדְלָךְ וּפְחַד אֵימְתָהּ עֲלֵיהֶם תַּפֵּל. וְנִהְיֶה שְׂקָטִים שְׁלוֹיִם וְשֹׁאֲנָנִים וְיִקְרָא בְּנוֹ הַפְּסוּק "וַיִּשְׁבְּתָם לְבָטָח בְּאַרְצָכֶם וְנִתְתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְכֶם וְאִין מַחְרִיד וְהַשְׁבִּיתִי חַיָּה מִן הָאָרֶץ וְחָרֵב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם".

וַיְהִיָּה רָצוֹן שְׁנִיזָּכָה לְגֵאֻלָּה שְׁלֵמָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

לקבלת העלון השבועי במייל:

ateretme@gmail.com

או להוריד מן האתר:

www.עטרות-מרדכי.co.il

יש גם עלון לילדים היקרים...

רוצים להקדיש יום ולילה של לימוד תורה בבית מדרשנו או ארוחה חמה יומית לנזקקים ל: ברכה, הצלחה, רפואה שלמה, זיווג הגון או לעילוי נשמת?

פנו ל: בית תורה וחסד - "עטרת מרדכי אליהו" רחוב זכנדריה מדאר 31 רחובות. ateretme@gmail.com | 08-9397933 | 054-4477562

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

שלום בן חיים גיאת, משה בן עפיה, משה בן סולטנה, אמנון בן זהבה, דוד בן ביה, אדוארדו דוד בן חנה רבקה בת ימן מרים, שושנה בת שמואל, מזל סוזן בת דונה, שרה בת עזיזה שמחה בת חביבה, שושנה בת שמעון הכהן, שדרה שושנה בת יחיא סעיד